

Porovnanie polyfarmácie a farmakoterapie u seniorov v sociálnych inštitúciách v rokoch 2001 a 2019

Ivan Bartošovič¹, Ivana Ivánková Bartošovičová², Katarína Zrubáková^{3,4}, Peter Mikus⁵, Róbert Ochaba⁶, Irina Goljerová⁷

¹Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava, Ústav zdravotníckych disciplín

²OZS Skalica, ambulancia všeobecného lekára pre dospelých

³Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety Bratislava, Ústav zdravotníckych disciplín

⁴Katolícka univerzita Ružomberok, Fakulta zdravotníctva, katedra ošetrovateľstva

⁵Slovenská zdravotnícka univerzita Bratislava, Lekárska fakulta, klinika geriatric

⁶Trnavská univerzita Trnava, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, katedra verejného zdravotníctva

⁷Univerzita Komenského Bratislava, Lekárska fakulta, Detská otorinolaryngologická klinika

Úvod: Polyfarmácia (polyfarmakoterapia) je závažným problémom u seniorov, cieľom práce bolo porovnať farmakoterapiu a polyfarmáciu u seniorov v sociálnych zariadeniach v rokoch 2001 a 2019.

Metodika: K 31. decembru 2001 sme zisťovali údaje o farmakoterapii 151 obyvateľov dvoch domovov dôchodcov (priemerný vek 75,1 rokov, 68,9 % žien). Výsledky sme porovnali s farmakoterapiou obyvateľov dvoch zariadení pre seniorov k 31. októbru 2019 (237 seniorov, priemerný vek 80,5 rokov, 73,4 % žien). Podľa zdravotných záznamov sme porovnávali pravidelne užívané lieky u všetkých obyvateľov, užívanie liekov podľa veku a pohlavia, užívanie 0 – 4 liekov, 5 – 9 liekov, 5 a viac liekov, 10 a viac liekov, skupiny liekov podľa ATC klasifikácie. Pri štatistickom spracovaní sme použili t-test a chí-kvadrátový test.

Výsledky: V roku 2001 obyvatelia pravidelne užívali spolu 891 liekov, o 18 rokov neskôr užívali obyvatelia spolu 2 099 liekov. Pozorovali sme signifikantné zvýšenie priemerného počtu pravidelne užívaných liekov jedným obyvateľom o viac ako polovicu (z 5,90 liekov na 8,86 liekov); u žien z 6,11 liekov na 9,24 liekov a u mužov z 5,45 liekov na 7,81 liekov. Počet obyvateľov s polyfarmáciou (pravidelné užívanie ≥ 5 liekov) sa zvýšil takmer o štvrtinu (z 70,2 % na 87,3 %) a počet seniorov s excesívnou polyfarmáciou (pravidelné užívanie ≥ 10 liekov) vzrástol 4,6 násobne (z 9,3 % na 43,5 %).

Záver: Naša práca potvrdila, že v priebehu 18 rokov sa u seniorov v inštitúciách sociálneho typu zvýšil počet užívaných liekov. Poukazuje aj na trend zvyšovania polyfarmácie a excesívnej polyfarmácie u seniorov, osobitne vo veku 75+ rokov a u žien.

Kľúčové slová: farmakoterapia, polyfarmácia, polyfarmakoterapia, seniori.

Comparison of polypharmacy and pharmacotherapy among seniors in social institutions in 2001 and 2019

Introduction: Polypharmacy (polypharmacotherapy) is a serious problem among seniors. The aim of the work was to compare pharmacotherapy and polypharmacy among seniors in social facilities in 2001 and 2019.

Methodology: As of December 31, 2001, we collected data on the pharmacotherapy of 151 residents of two retirement homes (average age 75.1 years, 68.9% women). We compared the results with the pharmacotherapy of residents of two facilities for seniors as of October 31, 2019 (237 seniors, average age 80.5 years, 73.4% women). According to the medical records, we determined and compared the regularly used medicines of all residents, the use of medicines by age and sex, the use of 0-4 medicines, 5-9 medicines, 5 or more medicines, 10 or more medicines and the groups of medicines according to the ATC classification. For statistical processing, we used the t-test and chi-square test.